

Studentfallsskrivelse

Inledning

Förra året skrev vi från Umeå studentkår till universitetsstyrelsen angående de problem vi upplever finns inom utbildningarna vid de tre fakulteter som vi bedriver utbildningsbevakning på. I år har vi i samarbete med Umeå naturvetar- och teknologkår (NTK) gjort en liknande skrivelse för att åter lyfta de problemområden som studentkårerna möter och har jobbat med under det gångna året. Åter igen så har vi gjort generella skrivningar kring de specifika problemen då vi inte vill skada den relation som vi har med berörda enheter och institutioner.

Vi har även gjort en sammanställning av problemen i detta dokument utan att ange problemens hemvist, men bifogar en anonymiserad version av vårt studentfallsdiarium i vilken det för varje enskilt fall syns vilken institution ärendet härrör ifrån. Till skillnad från föregående år har vi i år endast fört in de fall där någon av utbildningsbevakarna varit i kontakt med berörda enheter och institutioner. Därför syns inte de problem där studenter endast har ställt frågor om råd och vägledning för att sedan lösa problemet själv. Det diarium vi bifogar är ett system som vi sjösatte inom Umeå studentkår för drygt två år sedan, och som även Umeå naturvetar- och teknologkår börjat använda sig av under hösten -06. Orsaken till införandet av systemet var den markanta ökning av studentfall som vi fick att hantera under slutet av läsåret 03/04 och sedan under hela 04/05. Denna ökning speglas även i antalet fall som vidare rapporterats från universitetet till överklagandenämnden för högskola. Ökningen har nu avstannat men vi ser ingen minskning eller återgång till den tidigare nivån. Ett undantag från detta är Samfak, där vi tvärtom har sett en ökning av antalet studentärenden. Studentärenden med hemvist hos Samfak utgör också en oproportionerligt stor andel av den totala mängden ärenden inom Umeå studentkår. Under det gångna året har antalet studentfall legat på en i antal likvärdig nivå som under året 05/06, däremot har de införda

problemens art förändrats då vi valt att inte införa de smärre problemen som studenterna har löst själva.

Vi vill påpeka att vi inte fått rutinerna att fungera hundraprocentigt för diariehanteringen ännu, men att den bild som framträder ändå är representativ eftersom de luckor som finns är spridda över hela fältet och inte "drabbar" vissa institutioner mer än andra. Diarierna är skrivna på ett sådant sätt att de skall stödja minnet för oss i vårt arbete och innehåller därför inte alla detaljer som ingår i ett ärende. Därför blir det vi skriver i denna analys ibland mer långtgående än vad man kan utläsa av diariet. Frågorna emanerar alltså från humaniora, samhällsvetenskaper, lärarutbildningar och teknisk-naturvetenskaplig fakultet, och utbildningsbevakarna på dessa fakulteter har deltagit i arbetet med denna skrivelse. Dokumentet är uppdelat i åtta huvudkategorier av problembilder och sedan ger vi några förslag till åtgärder. Vi vill påpeka att vi med denna skrivelse både vill söka ge förslag till förbättringar och få lyfta till diskussion inom styrelsen de frågor som vi anser är viktiga.

Praktik/VFU

I stora delar instämmer vi med innehållet i föregående års skrivelse vad gäller praktik/VFU. Problemen inom området är många och tar mycket tid i anspråk för oss utbildningsbevakare. Vi vill dock inledningsvis också säga att vi upplever att det skett förbättringar på flera håll. Ett exempel på detta är den grupp som tillsatts för att arbeta med praktikfrågor på samhällsvetenskaplig fakultet och som lämnat en rapport med flera förslag på förbättringar. Vi väntar också med spänning på att se vad den centrala arbetsgruppen kommer fram till.

Några saker vill vi dock peka på utöver att hänvisa till föregående års skrivelse:

- Det finns en problematik rörande examination av praktik/VFU som vi anser värd att särskilt lyfta fram. Det rör såväl oklarheter i vem som examinerar en students insatser under praktikperioden såsom på vilka grunder studenten examineras.
- På lärarprogrammet förekommer en mycket frekvent kritik från enskilda studenter rörande VFU: n, framförallt gällande avsaknaden av möjlighet att själv ordna en VFU-plats samt studenters VFU-placeringar på annan ort. Vi inser skälen till att VFU: n organiseras på det sätt den gör, men skulle önska att skälen tydligare skulle

informerar studenterna. Detta måste även tydligt informeras till de lokala lärarutbildarna för att de inte ska säga ja till enskilda studenter som frågar om VFU-plats. Vi vill också framhålla vikten av att tidigt informeras om praktik/VFU-placering, särskilt i de fall då praktikplatsens lokalisering nödvändiggör dubbelt boende eller kostsamma resor för studenterna. Detta hoppas vi dock ska bli bättre i och med det nya VFU-avtal som tecknas med kommunerna, men det kan alltid bli bättre.

Generellt är kvaliteten på praktik/VFU svår att upprätthålla, då praktiken involverar en tredje part - praktikplatsen och dess handledare. En delorsak till denna problematik är att handledare på praktikplatser ofta saknar utbildning.

Studenterna vid Humanistiska fakulteten önskar mer praktik då detta bland annat skulle vara ett bra sätt att konkretisera de utbildningar och kurser som ges där.

Examinationer

Vid frågor gällande examination har vi under året identifierat två tydliga problem vilka för studenterna dels handlar om den otydlighet gällande vad det är som examineras, dels en rättsosäkerhet i hanteringen av inlämnade examinationsuppgifter. Utöver detta vill vi under denna rubrik också påtala komplikationer kring studenters möjlighet att examineras på annan ort liksom det rådande resurstilldelningssystemets biverkningar.

Den otydlighet gällande examinationen som studenter vittnar om kan härledas tillbaka till de ofta bristfälliga skrivningarna som berör detta i kursplanerna. Inte sällan blir detta stycke i kursplanen något av en "gummiparagraf", såsom: "examination på kursen sker fortlöpande, muntligt eller skriftligt, enskilt eller i grupp", vilket möjliggör att vilka examinationer som helst kan förekomma under kursen. Särskild kritik vill vi lyfta mot formuleringen "fortlöpande examination", som utan vidare förtydliganden används som grund på vissa kurser för att obligatorielägga all undervisning.

Ett ytterligare problem är att det på sina håll sker examination på basis av något som inte står att finna i kurslitteraturen, utan som enbart adresseras under föreläsningar - föreläsningar som inte alltid är försedd med obligatorisk närvaro. Utöver detta faktum har det även upptäckts fall av att den student som underkänts på den aktuella examinationen nekats möjligheten att göra omprov förrän de deltagit på nämnda föreläsning nästa gång kursen går. Detta strider mot den i Umeå Universitets regelsamling

fastslagna skrivningen om studenters rätt till omprov/kompletteringar inom tre månader.

Den av studenter upplevda rättsosäkerheten vid hanteringen av deras examinationsuppgifter har att göra med två aspekter. Den första av dessa handlar om en osäkerhet kring om deras uppgifter har bedömts på ett objektiva sätt utan inblandandet av lärarens eventuella personliga åsikt om personen i fråga. Av denna anledning bör, i samråd med studenterna, kodade tentor användas i större utsträckning idag. Vissa institutioner/ämnen har redan i dag satt i system att alltid anonymisera tentor innan rättning och detta bör lyftas fram som ett gott exempel för att uppmuntra andra till att införa liknande rutiner.

Den andra aspekten av studenters rättsosäkerhet i samband med examination har att göra med föreliggande rutiner kring inlämnandet av examinationsuppgifter. Inte sällan är studenterna anmodade att lämna in uppgifter i en lärares postfack eller motsvarande, vilket möjliggör dispyter om huruvida uppgifter har lämnats in, i tid eller överhuvudtaget. Vi anser att hanteringen av inlämningsuppgifter bör åtstramas, så att studenterna får någon form av kvittens som styrker att de lämnat in sina uppgifter.

Avslutningsvis vill vi påpeka två ytterligare problem kring examination som förekommer: Ett problem som då och då aktualiseras är svårigheter för studenter att få göra sin examination på annan ort. Vår uppfattning är att studenter bör erbjudas denna möjlighet i större utsträckning än idag, åtminstone på de orter där UmU har filialverksamhet.

Slutligen vill vi uppmärksamma problemet med att institutioners och fakulteters inkomster är beroende av att många studenter godkänns i och med det resurstilldelningssystem som nu är gällande. Vi ser indikationer på att detta påverkar lärares bedömningar av studenters prestationer.

Studievägledning

Till att börja med kan vi gratulera till det goda resultatet i Högskoleverkets utvärdering av stödet till studenterna. Dock vill vi göra styrelsen medveten om att studentkårerna under året gjorts uppmärksamma på att informationen och stödet till studenter har brister. Här har studievägledarna en central roll att fylla. Vi ser dock att studievägledningen ofta tycks nedprioriterad. De som innehar dessa tjänster ges ofta alltför lite tid att utföra vägledningssuppgifterna, och studievägledarna är såväl obekanta som otillgängliga för

studenterna. Det styrdokument som idag finns är otillräckligt bland annat då dess innehåll är så pass okänt inom universitetets organisation.

Dock vill vi påpeka det goda arbete som universitetets studievägledare trots förutsättningarna har gjort under detta år, den ökade arbetsbördan i och med Bolognaarbetet till trots.

Utifrån det ovan angivna ser vi fram emot resultatet av det verksamhetsprojekt som har fokus på studievägledningen.

Antagningen

Antagningen av studenter har under höstterminen varit allt annat än problemfri. Systemet med antagning via anmälan till studera.nu har fungerat dåligt. Det tycks ha utgått otillräcklig information till studenter och många har haft problem att anmäla sig. Detta gäller såväl nya studenter, som studenter inom program. Vi hoppas att förbättringar sker till kommande antagningsperioder, både i information till studenter och i rutiner.

Vidare ser vi ett problem i att bemanningen på Umu runt tidpunkten för det första antagningsbeskedet och svarstiden på densamma är låg. Vi hoppas att det tagna initiativet med att upphandla dessa tjänster följs upp och utvärderas noggrant.

En grupp studenter som inte har fått sina behov tillgodosedda är de så kallade "free mover"- studenterna. Tidigare har det talats om att tillsätta en särskild tjänsteman med ansvar för dessa, och vi beklagar att detta inte har skett.

Attityder

Ett flertal av de ärenden som inkommit till oss utbildningsbevakare under året rör det svårhanterliga området attityder och bemötande, såväl gentemot enskilda studenter som mot studentkåren och dess representanter. Vad studenter uppmärksammar och vänder sig till kåren med är ofta frågor om bemötande - det kan gälla allt ifrån en lärares tonläge till kränkande och nedsättande kommentarer. Vår upplevelse är att studenter ofta haft svårt att göra sig hörda i dessa lägen, och att problemen i flera fall har kunnat lösas först när kåren eller annan extern part involveras. Dock har vi under året stundtals upplevt att studenternas rätt att vända sig till kåren för rådgivning och stöd har ifrågasatts och setts som "skvaller" och illojalitet. Vidare har vi emottagit kritiska synpunkter från lärarhåll på hur vi som representanter för studenterna bör agera och värdera

studentärenden. Det har antytts att en institutions kontakt med kårens representant är beroende av att kårrepresentanten ska ändra uppfattning i linje med institutionens åsikter.

Vi upplever vidare en problematik kring hur vi återkommer med klagomål år efter år till exempelvis en prefekt gällande lärare som vid upprepade tillfällen agerat stötande eller kränkande, tillsynes utan att några åtgärder vidtas.

Schemalägningsfrågor

Vi ser att samma problematik som framfördes gällande schemalägningsfrågor fortfarande är aktuell. En aspekt som med sin återkommande karaktär är värd att framhäva gäller de fall när schemat ändras under kursens gång. Med bakgrund av de svårigheter som detta kan åsamka studenterna, ställer vi följande frågor: Vilka skäligena anledningar finns det för att schemat ska ändras? Och kanske framförallt: Hur kommuniceras dessa förändringar med studenterna? Sett från vår horisont är det mest centrala att alla eventuella förändringar sker i samråd med studenterna.

En vanlig fråga som studenter ställer kring scheman rör de obligatoriska momenten i kursen. Dessa är allt för ofta otydligt utmärkta och det skiljer ofta hur dessa markeras beroende på vem som skrivit schemat. Att skapa tydlighet kring de examinerande momenten är grundläggande för studenters rättsäkerhet vid myndighetsutövningen i samband med examinationer.

En positiv utveckling gällande schemalägningsfrågor är att vi under året sett vissa förbättringar gällande att scheman har gjorts tillgängliga för studenterna i enlighet med den tid som Umeå universitets lokala regelsamling fastslår.

Kursutvärderingarna

När det kommer till kursutvärderingar ser vi en klar förbättring från tidigare år då de nu förekommer oftare än tidigare. Däremot finns det fortfarande brister när det kommer till utformandet och framförallt sammanställningen, analysen och återkopplingen. Tillgängligheten av sammanställningar bör förbättras, i vissa fall finns de på låsta hemsidor.

Terminsråd, exempelvis så som de ter sig hos USBE, är en företeelse som vi hoppas ska sprida sig, då dessa ger en bra möjlighet för såväl lärare som studenter att diskutera kursens utformning och innehåll. Studenterna får vid dessa tillfällen också återkoppling på momentutvärderingar som gjorts.

Angående utformandet, bör formerna för utvärderingar i högre grad bestämmas i samråd med studenterna. Fakulteten för lärarutbildnings arbete med UmPes "UPP-mall" är föredömligt i detta avseende och vi hoppas det kan vara en inspirationskälla för övriga fakulteter. Ett liknande system finns inom Teknisk-naturvetenskaplig fakultet i form av sammanställningsmallen "SMAK" som utarbetats tillsammans med NTK.

Utöver moment- och terminsutvärderingar vill vi också nämna programutvärderingar som riskerar att falla bort. Vi ser fram emot de effekter som den reviderade studerandeinflytandepolicyn och verksamhetsuppdraget inom området kan få.

Regelsamlingen

Under denna rubrik vill vi rikta fokus mot ärenden som inkommit under året, som till synes är olika till sin karaktär, men som har det gemensamt att de alla rör "brott" mot regelsamlingen. Ärenden av denna typ är väldigt vanliga och utgör en stor del av utbildningsbevakarnas arbete.

Vi upplever att det finns problem med regelsamlingen - dels att många lärare inte tycks veta vad den säger, men också att dess innehåll ibland tycks ses som rekommendationer. Det senare har lärare under året också förklarat att de ser regelsamlingen som. Ytterligare ett problem, är att det finns oklarheter och luckor i regelsamlingen, och vi menar att en revidering är nödvändig.

Universitetsledningen har under året visat god vilja och påbörjat arbetet med att se över regelsamlingen och att höja medvetenheten om den i alla delar av organisationen. Att arbetet med att översätta regelsamlingen till engelska har påbörjats är förstås också mycket positivt.

Åtgärdsförslag

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att mängden studentärenden under läsåret 2006/2007 inte har förändrats nämnvärt från föregående år. Problembilden som beskrivs är likartad med förra årets och därmed kan även förslagen på åtgärder kännas igen. Vi har valt att presentera åtgärdsförslagen i punktform. Vi vill poängtera att alla åtgärdsförslag inte berör samtliga fakulteter, men att de oavsett vad bör diskuteras i syfte att utveckla utbildningarna vid Umeå universitet.

Positiva steg som vidtagits under året är att några institutioner vid fakulteten för lärarutbildningen antagit en policy för hantering av studentärenden, i samråd med studenter och bland annat på initiativ från kårsektionen.

VFU/Praktik

- Förbättra tydligheten i information till studenter, ge tidigare information
- Öka tydligheten i betygskriterier
- Öka tydligheten i examination

Examinationer

- Förbättra rättssäkerheten vid examination, exempelvis genom kodade tentamina och en rättssäker inlämning
- Precisera kriterier för vad som examineras

Studievägledning

- Större tjänster, mindre snuttifiering
- Bättre tillgänglighet både i tid och rum
- Höj kompetensen - varför behöver inte studievägledarna ha utbildning/formell kompetens?

Antagning

- Se över rutiner - här, och i samarbetet med VHS och studera.nu
- Förbättra information och vägledning till blivande och redan antagna studenter

Attityder

- Synen på/bemötandet av kåren och dess representanter behöver diskuteras
- Skapa struktur och strategi för hur problem skall hanteras

Schemalägningsfrågor

- Grundregel: restriktivt med ändringar!
- Samråd med studenterna är a och o, därför bör detta förbättras
- Generellt behöver schemana bli tydligare vad gäller vilka moment som är obligatoriska

Kursutvärderingarna

- Utforma i samråd med studenterna
- Skärp upp sammanställningar, analys och återkoppling!
- Tillgängligheten av sammanställningarna behöver förbättras

Regelsamlingen

- Revidering bör påbörjas snarast
- I alla delar av organisationen behöver medvetenheten om regelsamlingens existens och innehåll höjas markant

Slutkommentarer

Ett problem vi studentrepresentanter upplever är den stora variationen som finns inom universitetets organisation vad avser hantering, bemötande och tolkningar av gällande regler och policys. En konsekvens av detta är att studentärenden hanteras olika och får vitt skilda lösningar på olika institutioner. Orsakerna till varför det ser ut på detta sätt är förstås flera, men vi upplever att de två primära orsakerna är dels personberoende och dels att olika "institutionskulturer" råder.

Vi hoppas denna skrivelse ska leda till en värdefull dialog mellan studenter och lärare/personal på universitetet i syfte att förbättra kvaliteten på våra utbildningar.

Med vänlig hälsning,

Mattias Biström Risslén